

Kurban İbadetinin Önemi

Gönderen Kadir Hatipoglu - Ekim 01 2014 16:44:05

Yüce dinimizin bizlerden istemiş olduğu bütün ibadetlerde hem fert açısından hem de toplum açısından bir fayda vardır. Namaz kişiyi ibadet şuuruna ulaştırırken bir yandan da Kuranın ifadesiyle namaz, insanı hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyar. (Ankebut, 29/45) Aynı şekilde oruç, zekat, hac vb. ibadetlerimiz şahsımıza fayda sağlarken aynı zamanda toplumun birlikteliğini sağlayan ve toplum dayanışmasını güçlendiren unsurlardır. Nitekim Kurban ibadeti de budur. Diğer ibadetlerde kendisinin etinden derisinden yararlanmak için kesilen hayvanlarla, kurban bayramında kesilen hayvanlar arasında elbette bir ayrım vardır. Kurban bayramında kesilen hayvanlar sadece kan akıtmak, yada etinden yararlanmak için kesilmemektedir. Bu ibadeti sadece bu unsurlara indirgemek elbette yanlış olacaktır. Bu sebeple ibadetlerimizi yerine getirirken o ibadetin konulma amacına uygun olarak hareket etmeliyiz. Söz konusu ibadete yaklaşmak, Allah'a yakınlık sağlamaya vesile olan şey anlamına gelen kurban, dinin bir terim olarak, ibadet maksadıyla belirli bir vakitte belirli şartları taşıyan hayvanı usulüne göre boğazlamak, ya da bu şekilde boğazlanan hayvan demektir. Arapçada da bu şekilde kesilen hayvana udiyye denilir.[1] Kurban İbadeti Yüce Rabbimizin Hz. Ademle başlayan ve kıyamete kadar sürecek olan insanlığa emrettiği ibadetlerdendir. Nitekim Kuran-ı Kerimde bu hususa şöyle işaret edilmektedir. #1608;#1614;#1604;#1616;#1603;#1615;#1604;#1617;#1616;#1571;#1615;#1605;#1617;#1614;#1577;#1613;#1580;#1614;#1593;#1614;#1604;#1618;#1606;#1614;#1575;#1605;#1614;#1606;#1587;#1614;#1603;#1575;#1611;#1604;#1616;#1610;#1614;#1584;#1618;#1603;#1615;#1585;#1615;#1608;#1575;#1575;#1587;#1618;#1605;#1614;#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1616;#1593;#1614;#1604;#1614;#1609;#1605;#1614;#1575;#1585;#1614;#1586;#1614;#1602;#1614;#1607;#1615;#1605;#1605;#1617;#1616;#1606;#1576;#1614;#1607;#1616;#1610;#1605;#1614;#1577;#1616;#1575;#1604;#1618;#1571;#1614;#1606;#1618;#1593;#1614;#1575;#1605;#1616;#1601;#1614;#1573;#1616;#1604;#1614;#1607;#1615;#1603;#1615;#1605;#1618;#1573;#1616;#1604;#1614;#1607;#1612;#1608;#1614;#1575;#1581;#1616;#1583;#1612;#1601;#1614;#1604;#1614;#1607;#1615;#1571;#1614;#1587;#1618;#1604;#1616;#1605;#1615;#1608;#1575;#1608;#1614;#1576;#1614;#1588;#1617;#1616;#1585;#1616;#1575;#1604;#1618;#1605;#1615;#1582;#1618;#1576;#1616;#1578;#1616;#1610;#1606;#1614; “Her kim Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği hayvanların üzerine ismini anınsınlar diye kurban kesmeyi meşru kıldık. İşte sizin ilahınız bir tek ilahtır. Şu halde yalnız ona teslim olun. Allah'ın emrini ve yasaklarını işleyin. (Ey Muhammed!) Onlara, Adem'in iki oğlunun haberini gerek olarak oku. Hani ikisi de birer kurban sunmuşlardı da, birinden kabul edilmiş, diğerkinden kabul edilmemişti. Kurbanı kabul edilmeyen, “Andolsun seni mutlaka benim için kabul edilmemişti. Öteki, “Allah ancak kendisine karşı gelmekten sakınanlardan kabul eder” demişti.”[3] Kurban, mali bir ibadet olmanın yanı sıra, kesilen hayvanların etlerinin

ihya¸ sahiplerine ulaştırılması sonucunda toplum hayatını iyi yönde etkileyen bir ibadettir. Bu sebeple Kurban ibadetinin hem fert a¸ısından hem de sosyal yönden bir¸ok faydası vardır. Kişi kurban kesmekle öncelikle Allah’ın emrine, Hz. Peygamberin sünnetine uymuş olur. Nitekim Kuran-ı Kerimde فَصَلِّلِرَبِّكَوَانْحَرْ“Rabbin i¸in namaz kıl kurban kes” buyrulmaktadır. Elmalılı Hamdi Yazır Tefsirinde bu ayeti şu şekilde izah etmektedir. “İhlas ile namaz, şükrün kalbi, lisani ve bedeni bütün ¸eşitlerini bir araya getirmekle beraber mali ibadeti kapsamadığından sadece namazla yetinilmeyip onunla beraber mali fedakarlıkla kurban keserek hayır yapmada emrolunmuş ve bu şekilde Hz. İbrahim’ın sünneti olarak devam eden Kurban bayramına da işaret buyrulmuştur.” Ayrıca yine bu sürenin tefsirini de şöyle ifade etmektedir. “Sana o kevseri verdiğimizden dolayı haydi sende Rabbinin bahşişine, vergisine hem bedenen hem malen her şekli ile şükretmek üzere Rabbin i¸in ihlas ile namaz kıl, namaz kılmakla beraber kurbanda kes, o zaman böyle tevhid ve ihlas ile fedakârâne, ibadet, kulluk ve ¸ok hayır işleyerek nimeti anlat. Rabbinin sana olan ihsanının kesilme ihtimali yoktur.” [4] Sevgili Peygamberimizde hadis-i şeriflerinde Kurban ibadetinin önemine şöyle dikkat ¸ekmektedir. “Kim imkânı olduğu halde kurban kesmezse bizim mescidimize yaklaşmasın”[5], “Ey insanlar, her sene, her ev halkına kurban kesmek vâciptir”[6], “Bu günümüzde bizim i¸in ilk yapılacak şey namaz kılmaktır. Ondan sonra evlerimize dönüp kurban kesmek olacaktır. Her kim (böyle) yaparsa Sünnetimize uygun iş görüş olur”[7] Kurban kesmek kişinin samimiyetinin bir ifadesidir. Yaratanının istediği şeyi yerine getirmede samimiyeti ortaya ¸ıkarın bir ibadettir. Bu sebeple, Kurban kesmek zekat ve fitir sadakası vermekten daha fazla fedakarlık ifade eden bir ibadettir.[8] Bugünün kurban şeklinin ortaya ¸ıkmasına vesile olan Hz. İbrahim kssası buna en güzel örneklerdir. Kişi kurban kesmekle Hz. İbrahim’ın göstermiş olduğu itaate kendisinin de hazır olduğunu simgesel bir davranışla göstermiş olmaktadır. Hz. İbrahim Yaratanına karşı bir söz vermiş ve bu sözün neticesinde kendisinden bu sözün neticesine uygun davranış beklenmiş, Hz. İsmail babasının vermiş olduğu bu sözü yerine getirmedeki samimiyetiyle imtihana ¸ekilmiştir. Kuran-ı Kerim bu husus mealen söyle anlatılmaktadır. “İbrahim şöyle dedi: -“Ben Rabbime (onun emrettiği yere) gideceğim. O bana yol gösterecektir.” “Ey Rabbim! Bana Salihlerden olacak bir ¸ocuk bağışla.” Biz de ona uysal bir oğul müjdeledik. Çocuk kendisiyle birlikte koşup yürüyecek yaşa gelince İbrahim ona, -“Yavrum, ben rüyamda seni boğazladığımı gördüm. Düşün bakalım, ne dersin?” dedi. O da, -“Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın” dedi. Nihayet her ikisi de (Allah’ın emrine) boyun eğip, İbrahim de onu (boğazlamak i¸in) yüz üstüyere yatırınca ona, şöyle seslendik: -“Ey İbrahim!” “Gördüğün rüyanın hükmünü yerine getirdin. şüphesiz biz iyilik yapanları böyle mükâfatlandırırız.” “şüphesiz bu apa¸ık bir imtihandır.” Biz, (İbrahim’e) büyük bir kurbanlık vererek onu (İsmail’i) kurtardık. Sonradan gelenler arasında ona güzel bir ad bıraktık. İbrahim’e selam olsun. İyilik yapanları işte böyle mükâfatlandırırız. Çokünün o mürsquo;min kullarımızdandı.”[9] Kurban sadece kanın

akıtılması ve etin bu günlerde tüketilmesi anlamına gelmemektedir. Kurban ferdin Yaratanına karşı duyduğu takvanın işaretidir. Yüce Rabbimiz şüyle buyurmaktadır. لَن يَنَالَاللَّهَلُحُومُهَاوَلَادِمَاؤُهَاوَلَكِنيَنَالُهُالتَّقْوَىمِنكُمْكَذَلِكَسَخَّرَهَالَكُمْلِتُكَبِّرُوااللَّهَعَلَى مَاهَدَاكُمْوَبَشِّرِالْمُحْسِنِينَ “Onların etleri ve kanları asla Allah’a ulaşmaz. Fakat ona sizin takvanız (Allah’a karşı gelmekten sakınmanız) ulaşır. Böylece onları sizin hizmetinize verdi ki, size doğru yolu gösterdiğinden dolayı Allah’ı büyük tanıyasınız. İyilik edenleri müjdele.”[10] Başka bir ayette ise mealen şöyle buyrulmaktadır. “Bu böyle. Her kim de Allah’ın nişanelerini (kurbanlıklarını) yüceltirse şüphesiz ki bu kalplerin takvasından (Allah’a karşı gelmekten sakınmasından)dir.”[11] Ayet-i kerimeler bize, Allah’a ulaşabilmemizin ve O’na karşı takva sahibi olabilmemizin bir yolu olarak Kurbanı işaret etmektedir. Nitekim Yüce Allah biz kullarına sayısız nimetler vermiştir. Kuran-ı Kerimde de nimetleri ne kadar sayarsak sayamayacağımız işaret edilmektedir.[12] Bütün ihtiyaçlarımıza cevap bulabileceğimiz bu nimetler karşısında bize düşen ise şükürdür. Kurban kesmek suretiyle kişi, bedenen yapmış olduğu ibadetleriyle beraber mali ibadetiyle şükrünü yerine getirmektedir. İşte kurban, Allah’ın verdiği nimetlerinden dolayı kendisine gösterdiğimiz bir şükür ifadesidir. Yüce Rabbimiz kutsal kitabımızda şöyle buyurmaktadır.

وَالْبُدْنَجَعَلْنَاهَالَكُم مِّنشَعَائِرِاللَّهِ لَكُمْفِيهَاخَيْرٌفَاذْكُرُوااسْمَاللَّهِعَلَيْهَاصَوَافَّفَإِذَا

وَجَبَتْجُنُوبُهَا
فَكُلُوا
مِنْهَا
وَأَطْعِمُواالْقَانِعَ
وَالْمُعْتَرَّكَذَلِكَ
سَخَّرْنَاهَالَكُمْ
لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ
“Kurbanlık büyük baş hayvanları da sizin için Allah’ın dininin nişanelerinden kıldık. Sizin için onlarda hayır vardır. Onlar saf saf sıralanmış dururken (kurban edeceğinizde) üzerlerine Allah’ın adını anın. Yanları üzerlerine düşüp canları çıkınca onlardan siz de yiyin, istemeyen fakire de istemek zorunda kalan fakire de yedirin. Şükredesiniz diye onları böylece sizin hizmetinize verdik.”[13] Kurbanın ferde kazandırdığı güzelliklerden biriside cimrilik hastalığından, dünyaya olan düşünlüğünden korumasıdır. Nitekim kesilen kurbanların etlerini fakirlere ulaştırmanın verdiği zevk ve heyecan, kişiyi mala olan düşünlüğünden korur. Yüce Rabbimiz, هَاأَنتُمْ
هَؤُلَاء
تُدْعَوْنَلِتُنفِقُوا
فِيسَبِيلِ
اللَّهِ
فَمِنكُم
مَّن
يَبْخَلُ
وَمَن
يَبْخَلْفَإِنَّمَا
يَبْخَلُعَن
نَّفْسِهِ
وَاللَّهُ
الْغَنِيُّ
وَأَنتُمُ
الْفُقَرَاء
“İşte sizler, Allah yolunda harcamaya çağrılıyorsunuz. Ama içinizden cimrilik yapanlar var. Kim cimrilik yaparsa ancak kendi zararına cimrilik yapmış olur. Allah her bakımdan sınırsız zengindir, siz ise fakirsiniz.”[14] buyurarak bizi Kendi yolunda harcamaya davet etmekte ve cimrilikten sakınmamızı emretmektedir. Sevgili Peygamberimizde bir hadisinde cimriliğin zararını şöyle ifade etmektedir.
واتَّقُوا
الشُّحَّ،
فَإِنَّ
الشُّحَّ

أَهْلَكَ منْ
كانَ
قَبْلَكُمْ ،
حَمَلَهُم
على أَن
سَفَكُوا
دِمَاءَهم
واستحَلُّوا
مَحَارِمَهُ
05; “Cimrilikten sakının; Çünkü cimrilik, sizden önce
geçenleri helak etmiş, onları kan dökmeye ve haramı helal görmeve sevk
etmiştir.”[15] Zekatta olduğu gibi Kurban ibadetini diğer ibadetlerden ayıran bir
özelliği vardır. Kurban İslam’daki sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın en
güzel öneklerinden biridir. Hergün kesilen binlerce hayvanların etlerini daha
çok mali gücü olanlar tüketmektedirler. Özellikle et alma imkanı
bulamayan veya çok sınırlı olan aileler Kurban Bayramında kesilen hayvanların etleri
sebebiyle hem kendilerine hem de çocuklarına bu lezzeti tattırma imkanı bulmaktadırlar. Bu
sebeple Yüce Dinimiz, Kurban bayramında kesilen kurban etlerini üç
bölüme paylaştırarak, bir bölümünü kendimize, diğer
bölümünü akrabamıza ve komşularımıza, son kısmını ise ihtiyaç
sahiplerine ulaştırmamızı istemektedir. Ayrıca kurban kesen şahsın hali vakti iyi değilse
kurbanının tamamını evine harcayabileceği hükmü konulmuştur. Ancak fakirlerin
ihtiyaçlerini karşılamak için kurban bayramı günlerinde kurban kesmek yerine
onlara para vermek, gıda yardımı, vs. yapılması kurban ibadeti yerine geçmez. Bu husus
İslam Dininde caiz görülmemiştir.[16] Ramazan Bayramından önce verilen Fıtır
sadakalarının fakirlere sağladığı bayrama hazırlık gibi, Kurban bayramında kurban kesilmesi ve
etlerin fakirlere ulaştırılması neticesiyle fakirler, rızık endişesine düşmeden bayramlarını
daha huzurlu ve sevinçli bir şekilde geçirirler. İhtiyaç sahiplerine Ramazan
Bayramında verilen fitir sadakaları ve Kurban bayramında verilen etlerle onların bayrama iştirak
etmeleri sağlanır ve bu sebeple toplumda birlik ve beraberliğin önünde bulunan
engeller ortadan kalkmış olur. Allah-u Teala bir ayette bu hususa şöyle dikkat
çekmektedir. “…Allah’ın kendilerine rızık olarak verdiği (kurbanlık)
hayvanlar üzerine belli günlerde (onları kurban ederken) Allah’ın adını ansınlar.
Artık onlardan siz de yiyin, yoksula fakire de yedin.”[17] Sosyal hayatta Kurbanın getirdiği
bir başka önemli husus ise, ticaretin canlanmasıdır. Kurban ibadetini yerine getirmek
isteyenlerin oluşturduğu pazar, hem hayvan yetiştiriciliği yapanlara ekonomik alanda
kazançlar sağlamakta hem de bu günlerde yeni iş sahaları açılmasına sebep
olmaktadırlar. Günümüzde birçok yerde Kurban çadılarını
kurulmakta bu yerlerde yeni iş sahaları açılmakta ve ticari hayata farklı bir canlılık
getirmektedir. Kurban ibadetinin sosyal bir faydası ise ihtiyaç sahiplerini bulunduğu
karamsarlıktan kurtarılması olmaktadır. Nitekim bu günlerde Ramazanda olduğu gibi fakirler
hatırlanmakta, fakirler ise kendilerinin toplumdan dışlanmadığını daha iyi fark edebilmektedirler.
Bu sebeple Kurban ibadeti, fakirin sofrasına tat getirdiği gibi yüzüne neşe getiren bir
ibadettir. Şimdiye kadar yapmış olduğumuz izahatlar ışığında şunları ifade edebiliriz. Kurban
ibadetini yerine getirmekle Yaratamızın rızası kazanılmasının yanı sıra Hz. Peygamberinde
sünneti devam ettirmiş olmaktayız. Nitekim Sevgili Peygamberimiz vefatına kadar on yıla
yakın bir süre hep Kurban kesmiştir.[18] Ayrıca Kurban sosyal hayatı hep olumlu
yönde etkileyen bir ibadettir. Bu sebeple kurban kesip etlerini de ihtiyaç sahiplerine

ulaştırmak suretiyle de kişi, yaşadığı toplumdaki insanların hoşnutluğunu kazanmış olacaktır. Bu haftaki dersimizi Cenab-ı Mevla'nın bir ayetiyle sonlandırıyorum.

1602;1615;1604;1618; 1573;1616;1606;1617;1614;
1589;1614;1604;1575;1614;1578;1616;1610;
1608;1614;1606;1615;1587;1615;1603;1616;1610;
1608;1614;1605;1614;1581;1618;1610;1614;1575;1610;1614;
1608;1614;1605;1614;1605;1614;1575;1578;1616;1610;
1604;1616;1604;1617;1607;1616;1585;1614;1576;1617;1616;
1575;1604;1618;1593;1614;1575;1604;1614;1605;1616;1610;16
06;1614; Ey Muhammed! De ki: 'Şüphesiz benim namazım da, diğer ibadetlerim
de, yaşamam da, 'm; m de 'lemlerin Rabbi Allah
içindir.' [19] Yüce Rabbimiz yapmış olduğumuz ve yapacağımız
bütün ibadetleri, 'zellikle de yakın zamanda keseceğimiz kurbanları kabul
eyesin. Hem kendisinin hem de bütün insanların razı olacağı bir hayat
geçirmeyi ve netice de iki dünya mutluluğunu kazanmayı cümlemize nasip
etsin. Amin! Ahmet ÜNAL Vaiz [1] TDV, İlmihal, c.II, s.1 [2] Hac,22/34 [3] Maide, 5/27 [4]
Daha geniş bilgi için bkz. Hak Dini Kuran Dili, Elmalılı Hamdi Yazır, c.IX, s. 199-208 [5]
İbnMescud, 'Edirc;hirc;', 2; Müsned, II, 321 [6] Tirmizirc;,
'Edirc;hirc;', 18; İbn Mescud, 'Edirc;hirc;', 2 [7]
Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih, Hadis No:515 [8] Elmalılı Hamdi Yazır, a.g.e., s.200 [9]
Saffat,100-111 [10] Hac, 22/37 [11] Hac, 22/32 [12] Nahl, 16/18 [13] Hac, 22/36 [14] Muhammed,
47/38 [15] Müslim, Birr, 56 [16] T.D.V., İslam Ansiklopedisi, 'Kurban' md. c.26,
s. 436 [17] Hac, 22/28 [18] Tirmizi, Edahi, 11 [19] En'am,162

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)